

**„Vliv rodinného prostředí na rizikové chování
dospívajících“
POPULARIZAČNÍ SDĚLENÍ**

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT , PSY 717

Anděla Sedláčková
386142, mediální studia-psychologie

Datum odevzdání: 1.5.2013

Fakulta sociálních studií MU, 2011/2012

„Student dorazil na vyučování pod vlivem alkoholu“, „Žáci základní školy přistiženi při kouření marihuany“, „Nezletilí chlapani obvinění ze série krádeží“, „Sebevražda mladé dívky ochromila obyvatele obce...“ hlásají titulky zpráv ve všech médiích v poslední době až příliš často. Kde se v dospívajících berou sklony k rizikovému chování? A uvědomujeme si jako rodiče svoji bezesporu podstatnou roli v životě našich dětí opravdu dostatečně?

Důležitou motivací zájmu o rizikové chování mládeže je i snaha o porozumění příčin takového chování. Od nepaměti je tradován vztah mezi příslušností rodiny k nejnižším společenským vrstvám a delikventním chováním dětí z těchto rodin. Alarmující případy rizikového chování a kriminality mládeže ze středních a dokonce i vysoce situovaných vrstev však tento mýtus boří. Přestože statistiky dokazují určitý vztah příslušnosti rodiny ke společenské vrstvě a kriminality mládeže, tento vztah je výrazně slabší než proměnné popisující kvality vztahu mezi rodiči a jejich dětmi, tj. potvrzují vliv rodinných charakteristik (návykové chování rodičů, dysfunkce v rodině, konflikty s rodiči apod.) na rozvoj rizikového chování dospívajících.

V rámci mezinárodní longitudinální studie ELSPAC byl proveden výzkum s cílem zjistit vzájemné souvislosti mezi negativní charakteristikou rodinného prostředí a rizikovým chováním u adolescentů. Výzkum prokázal přímou souvislost pouze v otázce kouření rodičů a dětí, kde se očividně potvrzuje přejímání zažívaných vzorců chování v rodině. Zajímavé je, že se tento vliv neprojevil u konzumace alkoholu. Zřejmě to bude tím, že konzumace alkoholu je často méně viditelná a negativní zkušenosti s opileckým chováním mohou dokonce působit opačným efektem. Ovšem i zde platí, že vše souvisí se vším. Nejvíce typů rizikového chování totiž výzkum prokázal v souvislosti s konflikty mezi dítětem a rodičem. Jejich příčiny mohou být velmi

různorodé (alkohol nevyjímaje) stejně jako následné chování případně poruchy chování dětí.

Vliv počtu konfliktů s rodiči na rizikové chování dítěte je znázorněn v následující tabulce (vyjádřeno v %):

	Počet různých konfliktních situací		
Rizikové chování dítěte	0	1	2 – 3
Kouření	35,4	46,9	48,1
Alkohol	69,2	78,2	79,7
Nelegální drogy	8	12,7	11,7
Poruchy chování	0,9	10,3	12,5
Agresivní chování	13,6	21	21,3
Záškoláctví	1,7	6,5	5

Z tabulky snadno vyčteme, že zvyšující se počet hádek rodičů s adolescenty zvyšuje procento výskytu téměř u všech typů rizikového chování dětí.

A co z toho vyplývá? Způsob řešení konfliktů v rodině má nepíochybně vztah k **delikventnímu** chování dětí a zejména dospívajících. Celou řadou výzkumů je potvrzeno, že děti vyrůstající v rodinách, kde je mnoho otevřených konfliktů mezi rodiči a s rodiči, mají větší sklon k rizikovému a často pak i kriminálnímu chování než děti vyrůstající v klidných a fungujících rodinách.

Shrnuto a podtrženo pokud pomíneme vliv širšího sociálního prostředí, právě rodina má velký vliv na vývoj osobnosti a chování dospívajících. Narušení citových vazeb mezi rodiči a dětmi, žádná a nebo příliš tvrdá disciplína, přehnaný či malý rodičovský zájem o děti nebo dokonce delikventní chování rodičů a další aspekty vedou ke konfliktním situacím a jejich negativní vnímání a z toho vyplývající pocity se dospívající často snaží kompenzovat či zvládat pomocí různého chování rizikového jak pro něj samotného, tak i pro celou společnost.

Zdroj

Výzkumná studie „*Vliv vybraných charakteristik rodinného prostředí na rizikové chování 15tiletých adolescentů*“, Psychologie – elektronický časopis ČMPS, 2012, roč. 6, č. 2

Zkuste méně strašení a moralizování a více korektní interpretace výsledků. Závěry, které uvádíte nyní nejsou ani nepochybné ani očividné. Ano, nějaké rozdíly zjištěny byly, ale byly malé – velké, jak moc byly zásadní? Zkuste se nad tím ještě jednou zamyslet. Nejste neznalý novinář, máte za sebou semestr statistiky. Prosím o přepracování.